

Entorns

1 - Can Duran del Puig

El Puig és una antiga quadra medieval que està centrada per l'edifici de Can Duran. Els orígens d'aquest mas cal buscar-los en una antiga possessió dels templers anomenada la Masó o la Joncosa. Propietat de Joan Duran l'any 1486, al segle XVII passà dels Duran als Almirall, per matrimoni.

L'edifici actual és fruit d'una reforma de tipus noucentista, de l'any 1930. Annex a la casa hi ha un cos més antic, amb portal adovellat. (El Puig, trencall ctra. 243B)

2 - Santa Magdalena del Puig

Capella situada prop del nucli del Puig, en terres de Can Duran, on hi havia l'antic mas de la Masó, propietat dels templers. Degué ser reconstruïda cap a la primera meitat del segle XIV, però segurament el seu origen és anterior. Guarda diverses lloses sepulcral amb l'escut dels Bertran, senyors de la baronia de Gelida.

És un edifici de nau única, reforçada amb contraforts laterals, amb capçalera quadrada, portal adovellat i un petit campanar de cadireta. A un cels costats de la capçalera hi ha una petita sagristia.

3 - Can Panyella

Masia d'origen medieval, actualment restaurada i transformada en restaurant. Les seves terres són avui un polígon industrial. La casa està formada per dos cossos que formen una 'e'. Conserva el portal adovellat, de punt rodó, i algunes finestres emmarcades amb pedra. A l'antic pati hi ha un pou.

Està documentada des de l'any 1230, quan era propietat de la família Ricolf. Al segle XV passa per matrimoni als Panyella i al XVIII va formar part de les propietats de la família Romagosa, pel matrimoni de la pubilla, Maria Panyella i Bellagarda amb Josep Romagosa, de Cervelló, cap a l'any 1763. (Camí de Can Valls, a l'entrada de l'autopista)

4 - Can Torres

Casal senyorial construït cap a la fi del segle XIX. De notables proporcions i envoltada de jardins, va ser un de les primeres cases d'estiueig de Gelida. Es caracteritza per la seva coberta de pissarra, amb mansardes i llanterna, d'estil francès, i per la torratxa lateral.

5 - Església de Sant Pere del Castell

Situada dins el recinte del castell i consagrada a sant Pere. Està documentada des de l'any 998 i es va reformar dins l'estil romànic al segle XII. Va ser completament modificada al segle XVII, època en la qual es va refer la capçalera i la coberta, s'hi va afegir una capella lateral i es va fer la sagristia. Un potent campanar de torre poligonal hi va ser adossat l'any 1796, utilitzant la pedra de les runes del castell. Al seu interior hi ha el sarcòfag de Berenguer Bertran i del seu fill Nicolau, del segle XV. És un temple de nau única, coberta amb volta de canó. En les darreres restauracions s'han descobert finestres preromàniques, fins ara tapiades. Al costat de l'església hi ha diverses sepultures antropomorfes.

6 - Castell de Gelida

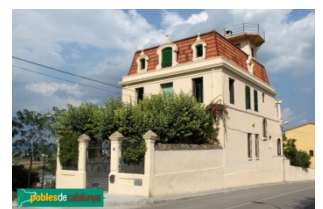
Situat dalt d'un esperó rocallós, al vessant nord de la serra de l'Ordal. Està documentat des de l'any 946 (*castrum Gellito* i formava part de la xarxa de fortificacions que defensaven la frontera, a l'època de la repoblació de la banda dreta del Llobregat. Fins l'any 1297 va ser possessió de la nissaga dels Cervelló. Aquell any va ser venut per Guerau VII de Cervelló al rei Jaume II. El 1367 es trobava en un estat gairebé ruïnós, quan va ser adquirit pel banquer barceloní Berenguer Bertran, el qual va restaurar-lo i va afegir-hi diverses construccions senyorials a la part central del recinte. A partir del segle XVI s'inicia la seva decadència i el 1780 es trobava ja molt malmès, quan el rector va demanar permís per aprofitar la pedra del castell per construir el campanar de l'església. L'any 1968 va ser adquirit per l'Ajuntament de Gelida i des d'aleshores l'Associació d'Amics del Castell de Gelida se n'ha fet càrrec de les restauracions i la gestió del castell.

Poble

1 - Torre Monturiol

Coneguda també com Can Barba. Construïda l'any 1887, constitueix una de les primeres cases d'estiueig, a l'entorn de la qual es va desenvolupar un barri d'estiuejants que va assolir el seu zenit algunes dècades després. Va ser ampliada l'any 1917. És una casa d'influència francesa, particularment pel que fa a la mansarda de la teulada. Hi destaca la galeria d'arcades i la terrassa amb columnes i coberta de bigues, així com una curiosa torratxa, construïda amb posterioritat. (Sant Lluís, 37-43).

2 - Casa Pallejà

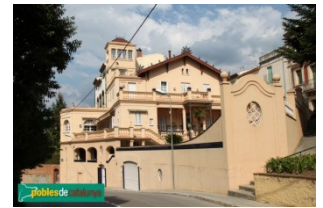
Casa situada al barri d'estiueig de Gelida i que va ser residència del poeta local Ramon Pallejà i Camaló. En aquesta casa s'havien celebrat, a començament del segle XX, nombroses festes, representacions teatrals i jocs florals on s'hi reunia el bo i millor dels estiuejants barcelonins que passaven l'estiu al poble i de la societat gelidenca. La casa mostra trets modernistes, molt evidents al coronament sinuós i a la forma de les motllures que envolten les finestres. (Carrer Barceloneta, 41)

(Carrer

3 - Can Castells

Casa d'estiueig de grans dimensions, amb jardí, que ocupa una cantonada, a tres vents. Va ser construïda l'any 1885 per a Ramon Riba i Bayona i reformada en estil noucentista l'any 1919. Es caracteritza per les seves àmplies terrasses, amb balustrades, i una destacada torratxa-mirador. (Carrer Barceloneta, 27-31)

4 - Casa de la Vila

Edifici de tipologia eclèctica, amb elements classicistes habituals en l'arquitectura dels edificis públics de l'època, construït en dues etapes. La primera es va iniciar l'any 1879 seguint un projecte de l'arquitecte Laureà Arroyo i Velasco. L'any 1924 va ser reformat per Josep Ros i Ros. (Carrer Barceloneta, 14-18)

5 - Casa Mir

Xalet envoltat de jardí, de planta quadrada, teulada a quatre aigües amb teula de ceràmica i torratxa-mirador lateral. Va ser promoguda l'any 1885 per César Àngel de Romero i s'ha conservat gairebé intacta. (Carrer Major, 74-84)

6 - Ca la Sara

Casa d'estiueig construïda l'any 1909. Consta d'una sola planta amb soterrani i jardí. La façana mostra un coronament de línies ondulades típicament modernista, igual que els relleus de les cantoneres, les llindes de les obertures i els respiralls, amb decoració de tipus vegetal. (Carrer de Sant Lluís, 9-11)

7 - Casa Jové

Gran xalet d'estiueig format per diferents cossos, projectat en un estil modernista molt influït per l'asezession vienesa. Això es fa ben palès a la façana de llevant, la qual planteja un balcó suportat amb columnes de maó vist, material que es fa servir també a la barana, amb l'obertura emmarcada amb un gran arc ogival farcit de ceràmica de tons blaus i decorat amb altres motius ceràmics de diferent color. Va ser construït entre 1911 i 1913, promogut per la família Jové, marquesos de Gelida, sobre la base d'una construcció més antiga, del 1886.

Segons Lacuesta, recorda les estacions del funicular de Vallvidrera i l'edifici d'Hydroelèctrica de Catalunya, tots de 1905 i del mateix autor. (Carrer Sant Lluís, 13-19)

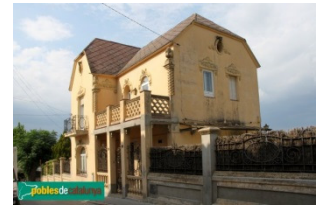
8 - Can Valls (Escoles Velles)

Casal d'estiueig de la família Valls, construït l'any 1891, envoltat de jardí. A partir de la Segona República fa ser habilitat com a escola. La seva funció com a centre d'ensenyament va durar fins l'any 2002. És un edifici de planta quadrada, amb torratxa, i una interessant tribuna de planta poligonal amb baranes modernistes, afegida posteriorment. Una campanya popular en va evitar l'enderrocament, l'any 1977. (Carrer de Sant Lluís, 21)

9 - Casa Delfí Mas

Casa d'estiueig amb jardí, formada per dos cossos juxtaposats coberts amb teulada de pissarra. Consta de dues plantes, celler, golfes i jardí. És un bon exemple de l'estètica noucentista pròpia de l'any en què va ser construïda, 1926.

10 - Cal Senyor o Castell de Baix

Casal fortificat del s. XVI, residència i centre de la baronia, apartat de les incomoditats del Castell. Escut d'armes sobre la porta principal s. XVII.

construït probablement per la família Bertran, que senyorejava el castell des del segle XIV. Està documentat des de l'any 1593. Ha sofert algunes modificacions, particularment al costat on s'ha configurat un habitatge independent. Amb tot, manté alguns finestrals emmarcats amb pedra, el portal adovellat de punt rodó i els seus elements més característics: dues garites cantoneres poligonals, amb espitlleres. L'element més destacat és l'escut que presideix la porta, corresponent a l'escut d'armes de Francesc de Tort i d'Oluja (Casseres v1590 - Gelida 1653), casat el 1615 amb Àngela Despalau, filla dels senyors de Gelida.

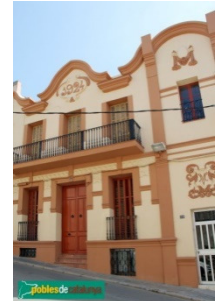
L'any 1783 el casal va ser venut pels senyors de Gelida a Josep Rossell. Més tard va passar a la família Barceló. (Carrer Àngel Guimerà, 15).

11 - Casa Miquel Valls

Casa entre mitgeres construïda l'any 1924 dins d'un estil modernista, ja fora d'època, que es fa palès especialment al coronament, de línies ondulades i en alguns relleus, com el medalló on hi figura l'any o l'abarrocat escut amb les inicials del propietari.

(Carrer Marquès de Gelida, 14-16)

12 - Església parroquial de Sant Pere

Va substituir com a parroquial a l'església del castell. D'estil neoclàssic, va ser construïda entre 1857 el 1871 sobre l'antiga capella de Sant Miquel. La capella annexa del Santíssim és de l'any 1916 i s'hi conserva una pintura mural d'Enric Llimona pintat l'any 1991.

El temple consta d'una sola nau, amb capelles laterals entre els contraforts, façana classicista, amb frontó triangular i campanar de torre, octogonal. La capella del Santíssim, coberta amb arcs parabòlics, compta amb una cúpula coronada amb llanterna.

13 - Can Terra

Masia del segle XVII restaurada modernament (al rellotge de sol hi ha escrites les dates de 1633 i 1989). Està situada al costat de l'església. Té planta rectangular i coberta de teula a dues aigües. El portal és adovellat, de punt rodó, i les finestres estan emmarcades amb pedra.

(Carrer Major, 2-6)

14 – Unió del Casal Gelidenc

Edifici entre mitgeres de l'any 1917 que va ser la seu de la Societat Coral d'Artesans "El Coro", una entitat fundada l'any 1897 i que l'any 1933 es va fusionar amb el Casal Gelidenc. L'edifici ha estat completament reformat al seu interior, però ha deixat intacta la façana amb un disseny molt lineal i monumental pròxim a l'Art Déco.

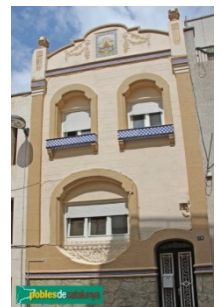
Annex s'hi troba el Saló d'espectacles -1925- pertanyent a la mateixa entitat.
(Carrer Major, 12)

15 – Casa Ràfols

Edifici entre mitgeres en el qual es barregen elements estètics propis del Modernisme, especialment el perfil sinuós de la balconera del primer pis, amb una concepció general més aviat noucentista. Destaca especialment el mosaic de la Mare de Déu de Montserrat que presideix el coronament.

(Carrer Major, 18)

16 – Casa Comelles

Casa entre mitgeres amb jardí i galeries a la part del darrere, construïda l'any 1892 dins d'un estil eclèctic, molt ornamentat, especialment la part del coronament, de gran sumptuositat.

(Carrer Major, 35)

17 – Carrer Major

El carrer Major constitueix sens dubte l'eix que articula el nucli urbà de Gelida i l'espai que concentra el major nombre d'edificis d'interès. Urbanitzat a partir del segle XIX, conserva moltes cases del darrer terç d'aquell segle, la major part d'estil eclèctic, que conviuen harmònicament amb altres edificis posteriors, modernistes o noucentistes, de les primeres dècades del segle XX.

18 – El Centre

Construït l'any 1877, el Centre Cultural i Recreatiu de Gelida "el Centru" va ser l'aglutinador de la vida lúdica i cultural de la vila fins l'any 1933, quan es va obrir el cafè del Casal Gelidenc. L'any 1939 va ser ocupat pel Frente de Juventudes i posteriorment va ser adquirit per l'Ajuntament. És un gran casal d'aire neoclàssic, amb grans sales a l'interior. La façana sorprèn perquè no és simètrica, la porta principal i la finestra central del balcó estan esbiaixades respecte a l'eix de simetria que marca el frontó superior.

Allotja la Biblioteca pública Jaume Vila Pascual, una Sala d'Actes, el Casinet i La Sala, espai destinat a exposicions.

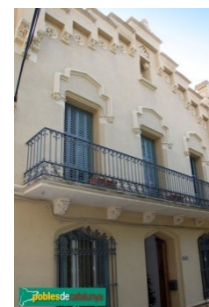
(Carrer Major, 51)

19 – Casa de Mossèn Jaume Via

Coneguda també com la casa dels senyors Rossell. És un edifici amb una façana ricament ornamentada amb relleus i motllures molt del gust modernista. Destaca el coronament esglaonat amb respiralls i mènsules decorades amb temes florals, així com els trencaigües del pis principal o les reixes de forja.

(Carrer de Mossèn Jaume Via, 11-15)

20 – Centre d'Iniciatives Culturals

Les monges franciscanes s'establiren en aquest edifici l'any 1890 amb la finalitat de donar instrucció a les noies de Gelida. L'edifici s'estructura a l'entorn d'un pati, en forma de U. Consta de cellers amb voltes de rajola, tres plantes i golfes, on es distribueixen les aules i la clausura. Compta també amb una capella pública. Tot l'edifici té els acabats de maó vist. Actualment és propietat de l'Ajuntament hi ha ubicat el Centre d'Iniciatives Culturals (CIC)

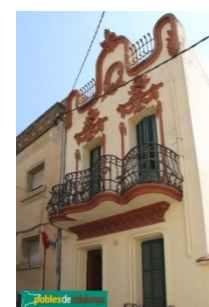
(Carrer de Mossèn Jaume Via, 17)

21 – Ca l'Adela (Casa Figueres)

Casa en cantonada, amb jardí lateral, construïda l'any 1912. La façana, simètrica, presenta elements compositius i decoratius típics del Modernisme. Cal destacar el motlluratge, de temàtica vegetal, i la forma sinuosa del balcó i la seva barana de ferro forjat.

(Carrer de Mossèn Jaume Via, 71)

22 – La Caseta d'en Tauler

Coneguda també com Cal Boada, va ser construïda l'any 1910. És una caseta entre mitgeres, composta de semi-soterrani i planta baixa, amb façana netament modernista, estil que es fa palès en tota la composició però especialment en les baranes de ferro forjat, de formes sinuoses i flors. Són curioses les finestres geminades, d'inspiració medieval.

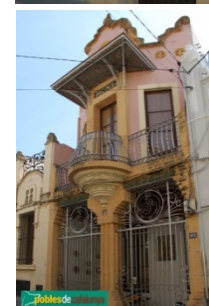
(Carrer de Mossèn Jaume Via, 63)

23 – Casa Delgado

Casa entre mitgeres construïda l'any 1910, projectada per Joan Rubió Bellver, un dels grans arquitectes del Modernisme. Presenta una original façana amb un petit atri davant l'entrada, el qual es tanca a la línia del carrer amb una reixa de forja, a banda i banda d'una columna central de maó vist. Aquesta enllaça amb el balcó arrodonit que es projecta cap enfora i que està protegit per un gran voladís de ceràmica vidriada. La forma poligonal del pis i el coronament mixtilini, acaben de conferir a la casa l'efecte característic de les cases modernistes més atrevides.

(Carrer de Mossèn Jaume Via, 65)

24 – Funicular / Centre Interpretació

Un dels sis funiculars de tot Catalunya roman a Gelida des de l'1 de novembre de 1924. Una societat, anomenada Funicular Gelida, S.A., va promoure'n la seva construcció, que permetia transportar uns 100000 viatgers anualment. Les primeres màquines funcionaven amb els equips del vell funicular del Tibidabo de Barcelona, amb accionament del motor elèctric. El funicular de Gelida bàsicament l'utilitzaven els treballadors dels molins paperers, els passatgers del tren i els veïns del barri de Sant Salvador, els quals aprofitaven el funicular per salvar els més de 100 metres de desnivell, amb una pendent màxima del 22%. Aproximadament unes 700 passatgers l'hora es beneficiaven del trajecte dels dos vehicles amb capacitat de 50 persones.

Actualment el Funicular només funciona els caps de setmana.

El Centre Interpretació del Funicular, que funciona els caps de setmana de 10 a 14h on hi ha una exposició d'elements del funicular i es pot conèixer la història del mateix. També és el punt d'informació turística de la població.

25 – Centre Cívic l'Escorxador

Aquest equipament data del 1945 i l'obra original és de l'arquitecte Josep Ros i Ros (Martorell (1885-1951). Utilitzat antigament com a escorxador, l'any 2010 es va reformar i convertir en Centre Cívic. A l'interior hi trobem un espai polivalent on s'hi organitzen alguns actes de mitjà/petit format i un espai diàfan utilitzat, de vegades, per a exposicions. A l'estiu, la plaça exterior acull alguns concerts i altres activitats culturals. Plaça de l'Escorxador, s/n.

Les Fonts

Fonts Masies de Gelida: Dins el terme municipal s'hi troba un elevat nombre de fonts masies que són una mostra de l'entorn natural i del patrimoni gelidenc.

1 – Font Barbuda

La font queda en una terrassa allargada, empedrada, ben ombrejada i enlairada respecte el torrent, protegida d'aquest per una tanca metàl·lica i a recer del marge. El primer que trobem quan arribem al pla de la terrassa és el brollador, en una racó a mà esquerra. Es tracta d'una paret rocallosa amb un broc a la part baixa que representa el cap d'una persona en relleu, per la boca del qual raja l'aigua que cau a un bassal. Un empedrat amb límit de maons en forma semicircular tanca l'espai.

2 – Font de Can Ginebreda

La font queda un xic enlairada respecte la bassa que té a escassos dos metres, enclotada metre i mig per sota del nivell del replà i arrecerada per tres parets d'obra arrebossada que formen angle recte i tanquen l'espai. És accessible gràcies a uns estrets esglaons que hi baixen. A sota hi trobem la sortida de l'aigua, malgrat que no es veu cap broc i el bassal deu estar colgat de terra. L'aigua surt de la part baixa de la paret central i s'escola pel paviment fins acabar alimentant la bassa.

3 – Font de Can Panyella

La font és en un racó d'un replà situat al costat del pas subterrani, sota un mur de roques que sustenta el vial d'accés al peatge de l'autopista. Un fanal i un arbre completen el conjunt.

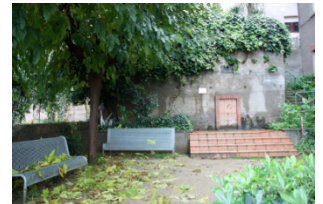
El seu frontal està empedrat amb lloses. L'aigua brolla per un broc d'acer inoxidable i cau a un enreixat de ferro per on desguassa.

La font queda ben bé al mig de l'autopista AP-7 i la carretera de Sant Llorenç.

4 – Font de Can Sàbat

La font està adossada a la paret posterior d'una casa que té l'entrada pel carrer Vilafranca, en un replà enlairat quatre esglaons respecte la placeta. El seu frontal és de rajoles de gres formant un rectangle i emmarcat per maons vistos. L'aigua natural raja per un broc d'acer inoxidable encastat a la part baixa i cau a un bassal rectangular arran del terra que està enrajolat i delimitat d'igual manera que el frontal. Per sobre del broc hi ha una aixeta de polsador que aboca aigua provinent de la xarxa.

5 – Font de Can Torrents

La font queda en una terrassa enlairada un nivell respecte la carretera, protegida per una barana de ferro i a recer d'un mur de pedra que ressegueix el marge de la muntanya tot retenint les terres i alhora fent de respatller a un llarg banc corregut. En un extrem, al costat dret de les escales que hi pugen, hi tenim el brollador; dos brocs, un de ferro i l'altre de plàstic, disposats a diferent alçada que aboquen la seva aigua (quan raja) a un bassal quadrat arran de l'empedrat. La part de dalt de la font és feta de petites pedres imitant la rocalla, la part baixa és arrebossada de ciment. A la dreta de la font hi ha el registre metàl·lic que dona accés al dipòsit de reserva. Situada dins de l'àrea Recreativa Forestal de la Font de Can Torrents.

6 – Font de Cantillepa

La font queda aixoplugada sota una gran arcada de pedra vermellosa, en un espai quadrat i enclotat mig metre respecte el nivell de la plaça, amb quatre esglaons que hi baixen i a recer de dos parets en angle recte que tanquen l'espai i al mateix temps protegeixen de la plaça i fan de respatller a un banc per seure. A la part baixa de l'arcada, l'aigua raja a través d'un broc d'acer inoxidable (abans ho feia per la boca d'una màscara de diable) i cau a un bassal quadrat arran del terra. Al costat dret del brollador disposem d'un altre banc per seure.

7 – Font de Sant Miquel

Situada al parc de la Font de Sant Miquel, la font queda en un extrem de la plaça. És un mur de pedra adossat al marge que reté les terres i també tanca la cisterna de captació, accessible a través d'una portella metàl·lica. Al mig i a la part baixa hi trobem els dos brocs, separats metre i mig entre ells, que aboquen un bon doll d'aigua a dos bassals d'obra vista rectangulars arran de l'empedrat.

8 – Font del Claro

La font es troba en un extrem d'una ampla esplanada, en un espai tranquil i agradable, molt ben endreçat. Un gran plataner, el més gran de Gelida, de 4,25 metres de circumferència, 1,30 metres de diàmetre a la base, i més de 30 metres d'alçada, plantat pel vell de Cal Banyes i l'Antoni Llopart (el Magdaló) l'any 1931, és el distintiu més visible. Completen el conjunt tres taules rodones que descansen en pedestals d'obra vista i base quadrada.

9 – Font del Noguer

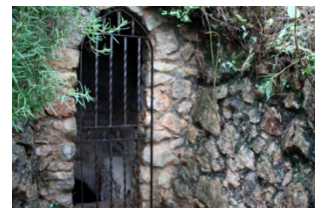
La font està adossada a un gran dipòsit de forma rectangular d'obra arrebossada amb ciment que emmagatzema l'aigua per ser després canalitzada cap a la masia de Can Ginebreda.

Al costat d'uns esglaons que puguen al dipòsit sobresurt una petita caseta amb teulada arrodonida on s'hi ubica la sortida de l'aigua a través d'una aixeta de polsador. A sota, un bassal rectangular arran del terra recull l'aigua. Al capdamunt del frontal hi ha gravat el nom de la font.

10 – Font del Senyor

Font gòtica construïda entre els segles XIV i XV. Es tracta més concretament d'una mina d'aigua excavada a la roca i bastida de pedra que serví per proveir el Castell de Gelida. La seva aigua baixava a través d'una canonada de ceràmica i un petit aqüeducte fins la cisterna que hi ha sota la plaça del Padró del Castell, fent així que al segle XIV aquest castell tingués aigua corrent, cosa gens habitual en aquella època si considerem l'altura a que es troba.

11 – Font Freda

La font queda soterrada respecte la pista forestal, en una terrassa allargada i enlairada mig metre del torrent, a recer d'un mur de pedra longitudinal que al mateix temps reté les terres del marge i fa de respatller a dos bancs de pedra per seure, fets per l'Antoni Creixell i l'Antoni Llopart (el Magdaló); el de la dreta, el més petit, és pels enamorats, tal com ho diu el seu gravat.

A la dreta de la font queda la cisterna de captació, amb un registre metàl·lic que hi dóna accés i una inscripció de l'any 1938.

Extret de: <https://www.gelida.cat/>; <http://encos.cat/>; <https://www.festacatalunya.cat/>; <http://www.poblesdecatalunya.cat/>;

Mapa: <https://drive.google.com/open?id=1ai7F6ipC-vLr8ah2OQ7Vzv48zJo&usp=sharing>

Gelida, Alt Penedès
Podem trobar més informació al web <http://www.municipiscatalans.com> a Facebook: <https://www.facebook.com/municipisc més>
80 visualitzacions

Tots els canvis s'han desat a Drive.

Afegeix una capa Comparteix
Previsualitza

Entorns
 Poble

Fonts

Seqüència de números

- 1 Font de Can Panyella
- 2 Font del Claro
- 3 Font de Can Sàbat
- 4 Font Barbuda
- 5 Font de Sant Miquel
- 6 Font de Cantillepa
- 7 Font de Can Torrents
- 8 **Font Freda**
- 9 Font de Can Ginebreda
- 10 Font del Noguer
- 11 Font del Senyor

Gelida, Alt Penedès
Podem trobar més informació al web <http://www.municipiscatalans.com> a Facebook: <https://www.facebook.com/municipisc més>
80 visualitzacions

Tots els canvis s'han desat a Drive.

Afegeix una capa Comparteix
Previsualitza

Entorns
 Poble

Fonts

Seqüència de números

- 1 Font de Can Panyella
- 2 Font del Claro
- 3 Font de Can Sàbat
- 4 Font Barbuda
- 5 Font de Sant Miquel
- 6 Font de Cantillepa
- 7 Font de Can Torrents
- 8 **Font Freda**
- 9 Font de Can Ginebreda
- 10 Font del Noguer
- 11 Font del Senyor